

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20

Administrația: Strada Mircea cel Mare No. 33

Abonamentu 10 lei pe an

IMPRESIUNI DIFERITE

Cetim în ziarele din București, că toate consiliile comunelor urbane din țară s'aun disolvat, afară de acele ale orașelor *Constanța, Tulcea* și *Severin*, unde se știe că consiliul e liberal, împreună cu primarul, d-l Ilariu Isvoran.

Nu ne surprinde de loc această procedură, la schimbarea de regim; ea este comună tuturor guvernelor noi, deși în contradicere cu pincipiul constituțional de autonomie comunală, pe care e bazat sistemul nostru administrativ. Numai *Constituționalii* pretind să guverneze și administreze țara cu elemente altele de cât acele ce practică stabilitatea în funcțiune; — lucru probat de altmintrelea ca imposibil atât la anul 1888 cât și anul trecut.

Consiliile acestei provincii nu țin nici de cald nici de frig guvernelor centrale. Dobrogenii nu dau guvernelor nici susținători, nici combatanți, nici mai cu seamă solicitanți de îmbunătățiri locale și deosebite favoruri; ei tac mulcom chiar când li se trimit aci să'i administreze tot ce e mai netrebnic în țara românească.

Ce e drept, nici nu li se aude glasul pe necăiri. Câte un broșurist din când în când, câte un ziarist, cari ar dice lucrurilor pe adevăratul lor nume, sunt lesne de turtit ori-când și de cătră ori-cine: niște turbulenți ordinari, niște paraponisiți sau ambițioși vulgari! Țara e liniștită și fericită! Ordi-

nea cea mai perfectă domnește în Dobrogea.

Că orășenii Constanței, la venirea Românilor vre-o 4—5000 suflete, iar acum 10,000, aun plătit până acum vre-o 13 milioane lei dări comunale, fără o îmbunătățire de *două parale*; ori că locuitorii acestei provincii aun plătit până acum peste 100 milioane Statului, fără ca Statul să le facă *un kilometru de șosea, ori linie ferată, o școală la oraș sau sate, o biserică sau primărie*, — tot ce e făcut ia țară, în aste privințe, e făcut din bun manganul țaranilor — despre asemenea lucruri haber n'aun avut pauă acum guvernelor centrale.

Ele nu s'aun sinchisit nici odată nici de cele ce trebuie să fi aflat — căci de aceea să plătește aci o poliție secretă — că toți locuitorii indigeni consideră stăpânirea noastră aci ca vremelnică; fiind-că numai așa își explică ei lipsa totală de supraveghere a celor ce se petrec, și neincorporarea definitivă a provinciei, prin absența drepțurilor politice, pe când li se cer *întregi* toate datoriile de cetățeni.

Podul peste Dunăre, portul Constanței și serviciul maritim, ca și cablul de aședat între Constanța și Constantinopole, ca și trenul direct de la Berlin, sunt impuse de străini, pentru intreresele lor, și nici de cum pentru ale țării românești, pe cari le vor deservi tot Braila și Galați, atât cât gurile Dunărei vor fi administrate de Comisia Dunăreană Europeană.

Și acești oameni aun multă drepțate în argumentarea lor.

N'am făcut nimica pentru Dobrogea. De douăzeci și două de ani, județul Tulcea stă izolat de restul țării, ca o Siberie orientală. Pe linia Constanței nu pot fi transportate de cât o mică parte din produsele județelor Ialomița și Braila și mai nici o părțică din acele ale Dobrogei. Această linie nu poate servi de cât pentru import, cu prețul ruinei Galațului, primul port de până acum al țării.

Toate aceste, spre a se favorisa traficul Europei centrale cu orientul; mai bine dis: spre a stoarce Ungurilor estinirea transportului din Germania la Triest și celelalte porturi adriatice, pe unde în definitiv se va face, ca și până acum, întreg traficul de mărfuri spre țările levantine și ale extremului Orient.

Toate milioanele cheltuite nu folosese mai nimic Dobrogei și prea puțin țării românești.

Așa ne-a fost politica națională și economică de până-acum: să facem interesele străinilor, iar noi să ne alegem cu robia la acești străini.

De unde am pornit, și unde am ajuns! Cetitorii să ne ierte câte o divagațiune, că suntem câte odată prea grăbiți în expunerea unor impresiuni, știind bine că nu ziaristica ne este profesiunea principală, ei că, dacă ținem acest ziar este dorința ce o avem de a servi cu cât putem interesele acestei provincii.

P. G.

Discursul D-lui P. P. CARP

Rostit în ședința Camerei de
Lună 12 Februarie

(Urmare)

Ei d-lor, eu cred că un asemenea sacrificiu nu este un sacrificiu: eu cred că rău serviciu a făcut d. Take Ionescu și lui și lor, atunci când a întrebunitat frase frumoase pentru a acoperi o nuditate atât de hidoasă (aplause). La patente, d-lor, nu dice nimeni nimic, când se cere 480.000 lei de la arendași, cari și accia nu asupra arendașilor cade, ci asupra proprietății fonciare, căci arendașii vor ști să se apere ei contra acestei taxe, și pe când se cere și se acordă 480.000 lei la arendași, nu se dă pentru tot comerțul țării, pentru toți patentarii, de cât 282.000 lei. Ei, recunoașteți d-voastră, că un guvern care v'a pus înainte că vrea ca sarcinile să apese în mod egal asupra tuturor păturilor sociale, să ceară 480.000 lei de la arendași, 560.000 de la averea mobilă, un milion de la proprietatea fonciară, trei milioane de la impozitul complementar, iar d-voastră avocați, doctori, ingineri, arhitecți, să nu dați de cât 30.000 lei, și tot comerțul țării de la Severin până la Drohoi să dea restul? (Aplause prelungite).

Pe terenul cifrelor, eu susțin că nici un guvern cu conștiință n'ar fi putut să cedeze și nici noi n'am cedat. (Aplause).

Și acum să vă explic ce înțeleg eu prin guvern cu conștiință.

Guvern cu conștiință este acela care se uită numai la datoria lui iar nu acela care se uită dacă votul lui atrage după sine și alte voturi din afară.

Un guvern cu conștiință, este acela care zice: am venit aci să administrez averea statului, care nu e a mea, nu mă pot servi de dînsa ca să capăt eu o influență, (aplause prelungite) o înrîurire care nu este legitimată prin propria mea valoare. (Aplause prelungite).

D. Take Ionescu are și n'are conștiință de propria lui valoare.

Are conștiință de propria lui valoare, când revendică în țară aceasta o pozițiune la care talentul lui îi dă drept; nu are conștiință de adevărata lui valoare fiind zice: ca să mă suiș sus, trebuie să cumpăr pe cei de jos. (Aplause prelungite).

D. B. Păltineanu. Să-i jupuim?

D. P. P. Carp, președinte al consiliului și ministru de finance. Va să zică 'i jupuim? 'Mi pare bine că aud cuvîntul acesta.

D-lor stenografi, mă rog scriți acolo, că am fost acusat că am jupuit pe profesioniști pentru că le-am cerut 72.000 franci; scriți vă rog că am jupuit pe comercianți pentru că nu au vrut să mi dea de cât 200.000 franci. (Aplause prelungite). Scriți-o ca să se știe și să rămăie și scriți-o că acesta s'a zis în momentele acelea în cari România era obligată să impună sarcini grele (aplause prelungite) la ori și ce suflare din țara aceasta, ca să scape nu averea lor, ci ca să scape onoarea acestei țări. (Aplause prelungite și îndelung repetate). Și în asemenea condițiuni eu sunt intransigentul, în asemenea condițiuni eu sunt cassantul, în asemenea condițiuni eu sunt acela care nu țiu seamă de aspirațiunea partidului conservator, și în asemenea condițiuni eu sunt acela care provoacă poate prăbușirea lui în ziua de astăzi. (Aplause prelungite). Eu țiu ca să se știe, că dacă va fi prăbușire, prăbușirea a fost pentru 72.000 lei la profesioniști și pentru 270.000 lei la comercianți. (Aplause îndelungate).

Vedeți dar, d-lor, că din punctul de vedere al cifrelor nici nu se poate discuta și când în comitet se zicea că am urcat pe cutare sau cutare patentar cu 150—200, și că aceasta este enorm, cifra este exactă dar acușatiunea este falsă: pentru-că, d-lor, nu trebuie să ne uităm la urcare, trebuie să ne uităm la plată și când eu dovedesc cum că d. X plătește numai trei sferturi sau 1 la sută din întregul său venit și eu 'l sillesc să plătească 3 la sută 'l-am urcat este drept cu 200 la sută. Dar nu plătește de cât la sută,

atunci când toți cei alți contribuabili plătesc 11 la sută.

Când se fac așa calculele, ele sunt numai niște cifre fantastice, cari pot să fie foarte frumoase și în cari se încred câte odată și oamenii serioși, dar numai pentru un timp foarte limitat.

Și, d-lor, cu privire la această cestiune a cifrelor, vă aduceți aminte cu ce eleganță și cu ce încredere în sine trata d. Tache Ionescu pe d-l. Maiorescu ca diletant; vă aduceți aminte cu ce siguranță asupra viitorului, la modestele obiecțiuni cari le făcea d. Costinescu și eu la bugetele d-sale, d-sa vă răspundea: vă afirm că are să se poată, vă afirm că așa are să fie. Și noi diletanți ne făceam miel, tăceam sau ne mârșineam să 'i spunem: recunoașteți măcar că dacă nu este excedent, are să fie un mic deficit. El care este rezultatul? Este că dacă a fost vre-odată, făcut în țara aceasta, nu de diletanți ca mine, dar de oameni competenți ca d. Take Ionescu, un buget fantastic, este acela care a fost făcut de d-sa (aplause)

Vedeți dar, d-lor, cum ne putem înșela asupra cifrelor și când d-stră veniți și vorbiți de vasta d-văstră experiență o luați cam du haut de notre grandeur. Dar când se dovedește peste un an că d-v. sunteți răspunzători de un deficit de 20 de milioane, atunci eu aș crede—nu vă dau nici un sfat—dar aș crede că ar fi nămerit, nu să recunoașteți ceea-ce dicem noi, dar să recunoașteți măcar că vă puteți înșela și să ziceți: n'am crezut-o până azi, dar se vede că și eu mă pot înșela.

Vedeți dar, d-lor, cum că guvernul în atitudinea sa față cu comitetul delegaților avea două țeluri de urmărit: întâiu, avea de urmărit resurse pentru această țară, al doilea, avea de a se apăra, cerând resursele acestei țări în contra nemulțumirilor ce trebuia să provoace în jurul lui. Trebuia atunci să ne întrebăm dacă avem aface numai cu adversarii săi naturali sau și cu adversarii nenaturali. Ei bine, m'am lovit de adversarii la care nu m'asteptam căci greaua sarcină ce am luat d-stră

mi-ați încredințat-o, nu eu am cerut-o—și când 'mi-ați încredințat-o ați spus, că d-v. nu o puteți îndeplini; sunt eu oare în drept să dic dacă nu puteți lăsați-mă să fac eu cum știu. Dacă însă ați crezut că neputând să îndreptați aveți să mă siliți să fac ce veți vroi, aceasta este o condițiune pe dos și aceasta nu o primesc. (Aplause).

Prin urmare, de îndată ce am vădut că în propriul partid se luptă în contra guvernului cu cifre atât de ridicule, care aruncă o ambră atât de grea acelor care le pun înainte, 'mi-am zis că și aici este o cestiune politică și de aceia zic că ați înjosit cestiunea când ați vorbit de lucruri secundare.

D-voastră credeți că guvernul actual nu este destoinic de a face actuala reformă. D-vóstră credeți că pe calea care s'a pus guvernul el nu are să ajungă la nici un rezultat și că clarificarea situațiunii financiare a țării nu poate să se nască din acțiunea noastră. Acesta este adevărul, și când zic că acesta este adevărul, vedeți cât de departe merg cu stima în parlament care o am pentru d-vóstră, căci nu vrea să caut alte motive de cât aceste motive de convincțiune, că nu mă credeți pe mine în stare de a face ceea-ce nu ați făcut d-v. (Aplause).

Și atunci, d-lor, nu este deprinderea mea să mă ascund din dos.

Nu este deprinderea mea de a căta să merg înainte și de a păstra o zi, o oră mai mult sub conducerea mea, un guvern de care am convingerea că în aceste condițiuni el nu poate merge înainte. Și de aceea v'am zis-o de ună-ză, cum că dacă n'am autoritatea morală și materială, nu pot să continui guvernarea mai departe.

«Vă dăm noi autoritatea morală și materială», și am primit să stați. (Aplause).

Dar în loc ca d-v., comitetul delegaților, să trageți o lecțiune, în loc ca d-v., să reveniți la adevăratele sentimente, ceri cer o lucrare împreună a tuturilor, pentru scoaterea acestei țări din situațiunea grea în care toate partidele au pus'o, d-v. vă uitați dacă cu-

tare avocat are să plătească atât sau atât!

Interruperi: Nu este adevărat (Aplause).

D. Carp. Ce nu este adevărat?

Puteți nega, că cu toții la un loc nu plătiți măcar 75,000 franci?

Aceasta să'mi dovediti. (Sgomot întreșurperi).

D. P. P. Carp, președinte al consiliului: Fiind așa, d-lor, trebuie să recunoașteți că numai de cifre nu poate fi vorba astă-zi. Avem aface cu o luptă politică ce nu poate suferi întârziere și de aceea nu pot primi propunerea de amânare ce o faceți.

Trăgânirea este și ea o parte din planul d-v. de bătaie și poate partea cea mai condamnabilă. Vroiți să dați guvernul jos, dar nu în lupta pe față, și voiți în momentele grele prin care trecem să moșteniți forțat o situațiune pe care alții nu ar mai fi în stare să o ia. Ei, aceasta nu o voiți. Nu vă dați nici o zi, destul timp s'a pierdut în frământări sterile.

D. Triandafil. Ași voi să știu ce să facă comitetul delegaților?

D-le Carp, dacă doriți capul meu vi-l dau.

D. P. P. Carp, președinte al consiliului: Nu am ce face cu dînsul.

Răspuns la cuvîntarea d-lui Cantacuzino

D. P. P. Carp, președintele consiliului: D-lor deputați, propunerea pe care o face președintele Camerei, 'mi-a fost comunicată de chiar d-sa înaintea ședinței și 'i am spus că n'o pot primi.

Acest răspuns pe care 'l-am dat atunci, sunt obligat să'l dau și acum.

Guvernul nu primește a discuta mai departe cu comitetul delegaților pe cari nu le poate admite.

Eu vă fac altă propunere: să declarați comitetul delegaților aici înaintea d-v. cum că primește propunerile guvernului (sgomot).

Voci. Nu.

D. M. Cantacuzino. Nu putem să ne dezicem.

D. președinte al consiliului: a! nu puteți să vă deziceți, dar eu pot?

D. Take Ionescu. Nici d-ta. Dacă nu vom fi despărțiți de cât de chestiunea patentei va veni Camera și va judeca și probabil 'ți va da dreptate.

D. președinte al consiliului: D-le Take Ionescu, situațiunea este așa în cît, astă-zi trebuie să se deslege chestiunea. Nu admit să veniți cu discuțiunii cari să trăgânească 7, 8 zile.

Am spus-o, și când v'am făcut această declarațiune am făcut-o în virtutea cunoștinței situațiunii; și conform cu o situațiune dată trebuie să lucreze un guvern iar nu după sfaturile ori-cît de părintești și împăciuitoare ar fi ele.

De altminterlea d-lor, am poate multe vocațiuni; o vocațiune însă nu am, aceea a unui: «*guillotiné par persuasion*». (Aplause).

DISOLVAREA CONSILIULUI COMUNAL

Un lucru de căpetenie pe care cetățenii Constanței îl așteaptă cu mare nerăbdare, de la actualul guvern, este Disolvarea Consiliului Comunal; lucru care ar fi, oare cum o satisfacție ce s'ar da mult încercatului nostru oraș.

În coloanele ziarului nostru am arătat multiplele motive cari ne face ca încontinuu să cerem același lucru: disolvarea consiliului comunal, și trebuie să mărturisim că ne surprinde foarte mult, că actualul Prefect d-l D. Quintescu, destul de cunoscut ca om destoinic și pătrunzător al lucrurilor, nu s'a hotărît încă să procedeze în consecință, scăpând orașul de un consiliu care a dat destule probe că nu poate satisface multiplele nevoi de care suferă comuna.

Nu este și de la Dumnezeu, în care să nu să producă vre-o nedreptate la comună, nu este și de la Dumnezeu în care dispozițiunile ce se ia, să nu se schimbe după placul și influența cutărei persoane; nu este și de la Dumnezeu, în care d-nul Primar să nu nesocotească drepturile deja câștigate și să facă ceea ce voința și bunul d-lui plac îi dictează!

Este o adevărată anarhie, aceea ce se petrece în actuala conducere

a Primăriei și nu ar trebui ca coarda să fie întinsă prea mult.

Fapte de asemenea natură sunt atit de multe în cât ar trebui pentru înșirarea lor, coloane întregi, pentru moment ne rezervăm a relata numai un singur cas și anume toemai pe cel din urmă.

Este vorba de furnitara medicamentelor, care pe nedrept a fost luată de la un furnisor pentru a fi dată altui furnisor deși nu i se împlinise, actualului furnisor, termenul de expedierea medicamentelor; — deși regulamentele sanitare și decisiunile ministeriale dedeă dreptul actualului furnisor de a mai expedia încă 6 luni, deși a venit chiar șilele acestea, un ordin de la minister, pentru a se respecta regulamentul sanitar.

D-l Primar, personal, a căutat să se impună și în desfiderea tuturor regulilor a pronunțat că așa vrea! așa face! și a și făcut! cu toate reclamațiunile ce s'aun înaintat ministerului.

Așteptăm să vedem ce măsuri va lua ministerul pentru a aduce la ascultare pe recalitrantul nostru Primar.

În numărul viitor, în cas că va mai exista actualul Consiliu, vom reveni și cu alte amănunte.

Informațiuni

Asupra celor ce am scris în numărul trecut, cu privire la fabricile de tăbăcării, suntem nevoiți a face următoarea rectificare:

Una numai din fabrici, cea mai mare, fostă a lui Ciricleanu, este ipoteciata la creditul urban și numai pentru suma de 160,000 lei, iar nu de 950,000 lei cât am dis noi, din care sumă, cumpărătorul cu sarcina cătră credit, firma Einhorn et Comp., a plătit ratele de până acum în sumă de 15 mii lei, mai datorând numai 145,000 pe viitor.

Am mai spus și în alte numere acum un an și doi ani, vorbind despre dărîmarea malurilor și nisipul ce se ia de-acolo, că această fabrică datorează 950,000 lei Creditului urban, învinuind pe acesta că nu ia nici o măsură de oprirea exploatărei, și nu ne-a rectificat nimenea; de aci eroarea mare ce

am făcut în dzuna proprietarului fabricelor, pe care o rectificăm acum.

D-nu Leon Einhorn în oferta ce a făcut Primăriei, primită în principiu de consiliul comunal, nu cere de la comună bani pentru suma ce va rezulta din expertisa numită deja de tribunal, după cerea primăriei, ci numai locuri comunale, pe întinsura spre plaja de la Mamaia, cari actualmente n'aun nici o valoare și nu o pot avea dacă băile nu se vor construi în partea locului.

Cestiunea fiind cât se poate de interesantă pentru comună, ne vom ocupa într'un număr viitor de această afacere.

În câte-va numere anterioare am comunicat că demnitarul comunei se împrumută cu bani în piață, sume considerabile, pe la antreprenorii și furnizorii comunei, adăogând că în cele din urmă aun speculat până și girul funcționarilor comunali celor mai inferiori. Nu s'a făcut nici un cas de enunțările noastre. Precizăm astă-și un cas, rugând pe d-l prefect să binevoiască a'l cerceta și să intervină a se pune capăt acestui abuz, cel mai josnic din câte s'aun putut comite în Constanța de cătră un șef de serviciu.

Este în piață o poliță a d-lui prim lefegiū al comunei, în valoare de 200 lei, girată de un funcționar inferior al comunei. Vrea d-l prefect să cerceteze, îi putem numi pe posesorul ei ori-când, cu toate că e furnisor al comunei sau a fost.

Dacă atit nu ajunge, spre a caracteriza josnicia părinților orașului, credem că mai putem serie asemenea indicațiuni pentru sume mult mai mari.

Aflăm cu plăcere că d-l C. Pariano, a fost numit Consilier Județian și Președinte al Consiliului.

Toate felicitările noastre d-lui Prefect pentru alegerea făcută.

Asemenea și d-l Ali Cadir este numit Consilier Județian din partea statului.

Se vorbește că aun dimisionat din armată mai toți generalii și vr'o 22 coloneli.

Un impricinat ne semnaleză următorul neajuns: Toate publicațiile de vîndări silite, ordonate de instanțele judecătorești, se fac prin diarul oficial al Curței de apel din Galați, numită *Gazeta de Galați*, ce apare în acel oraș, iar nu prin o gazetă locală cum glăsuesce legea și cum ar fi în favorul *debitorului nenorocit*.

Denunțăm cazul celor în drept, spre a lua cuvenitele dispozițiuni ca domni portare, măcar acum când legea cere să fie titrați, să între în lege.—La gazeta din Galați nu există *un singur abonat din Constanța*, precum la *Furul Constanței* ziarul oficial din Constanța, nu e absolut nimenea abonat de cătră comunele rurale.—Cum rămâne dar cu *debitorul nenorocit*? pe care justiția trebuie să'l protege?

O crimă infiorătoare a fost comisă la București în seara de 26 Februarie, de către Alecsandru Candiano-Popescu, în etate ca de 20 ani, unicul fiu al veneratului general Candiano-Popescu, Comandan-tal Divisiei Dobrogei, avînd de complice pe un elev de clasa III-a gimnazială, numit Ștefan Vlădian, fiul unui fost casier al tesaurului central din București.

Victima a fost *Iulia Iarcu*, o femeie de bună condiție, dar cu moravuri ușoare, ca de 45 ani, omorâtă cu pumnalul pe când cânta la piano, fiind singură, desbrăcată la cămașe în salonul ei, numai cu ucigașul Candiano. Ștefan Vlădianu fiind afară în stradă. Ambii aun fost prinși de cătră servitorea din casă a Iuliei, și imediat arestați, când Candiano a mărturisit pe loc crima sa.—Mobilul crimei a fost estorcerea de bani, după primele impresiuni ale investigațiilor, vre-o 100 lei; acum instrucția se urmează și ar fi stabilit că ambii criminali sunt atinși de *nebunie morală*. Sunt infiorătoare detaliile ce diarele bucureștene conțin privitoare la crima comisă.

Nenorocitul părinte, bolnav încă la pat, de suferințele ce a pătimit în urma unei răceli contractate acum câte-va săptămîni, nu știe nimica de crima abominabilă de care s'a făcut culpabil unicul său fiu, merit a-l purta numele, și s'aun luat măsuri ca nici să nu afle nimic până după complectă sa însănătoșire.

Dumnezeule! cât de mari sunt nenorocirile pentru unii părinți!